

2023

MEMORIA DE ACTIVIDADES

Informe resultados 2023

PLAN COMUNITARIO DE TEIS

PREVENCIÓN DE DROGODEPENDENCIAS E CONDUTAS ADICTIVAS

Orde 14 de xullo de 2022 pola que se aproban as bases reguladoras da concesión de subvencións, en réxime de concorrencia competitiva, que incorpora fondos procedentes do tramo autonómico da asignación tributaria do 0,7 % do IRPF destinado á realización de programas de interese xeral para fins de carácter sociosanitario, para o cofinanciamento de proxectos de prevención de condutas adictivas promovidos por entidades privadas sen ánimo de lucro que desenvolven o seu labor no ámbito da prevención na Comunidade Autónoma de Galicia, e procédese á súa convocatoria (código de procedemento SA463F).

AVALIACIÓN DE NECESIDADES

Segundo os datos do Concello de Vigo, a poboación do barrio de Teis, onde se desenvolve o Plan Comunitario de Teis, é duns **27.782 habitantes** -censo a 01/01/2019-.

A cidade de Vigo e, por extensión o barrio de Teis, sufriu uns cambios sociodemográficos moi profundos na década dos 70, onde o desenvolvemento industrial provocou o crecemento acelerado da cidade e do barrio. Precisábanse dotacións empresariais e servizos que pudesen atender á nova poboación que estaba a chegar. Foi así como Teis foise integrando na cidade, ata que, durante os anos oitenta, a reconversión industrial desembocou nunha drástica crise, conformando, particularmente en Teis, unha nova realidade socio-económica e urbanísticamente máis deteriorada (abandono de fábricas, deterioro do entorno...).

A parroquia San Salvador de Teis sufriu (e segue a sufrir) unha desestruturación brutal e continúa -pola súa situación estratéxica na cidade-, deixando de ser unha unidade territorial uniforme; fragmentándose e dividíndose nas 6 parroquias que actualmente ten. Recibiu moitísima poboación foránea, incrementado o seu número de habitantes nun curto período de tempo. Para dar cabida a toda esa poboación, xenerouse un desenvolvemento urbanístico acelerado e desordeado. Todo este desenvolvemento urbanístico leva consigo unha sobreesaturación de infraestruturas nun espazo físico moi reducido (rede viaria da cidade, 2 liñas férreas, 1 autoestrada, cables de alta tensión, nun espazo de 5,8 Km²), coa particularidade de que o trazado de estas infraestruturas realiza unha participación horizontal do barrio, marcando artificialmente as zonas: zona de asentamentos tradicionais e zona urbana. Entre unha e a outra zona non existe transversalidade algunha.

Nestas circunstancias urbanísticas danse as condicións para a proliferación de espazos ou “micropuntos” segregadores onde converxe un gran número de poboación vulnerable e/ou socialmente marxinada, moita dela con problemas derivados do consumo de sustancias.

Teis conta cunhas características sociodemográficas de: **Desarraigo** motivado pola procedencia do rural, de barrios tradicionais da cidade e doutras nacionalidades. **Poboación nova**, e con **baixo índice de ocupación**. É común o **baixo nivel cultural**. A cualificación profesional é escasa, **maioritariamente operarios, fundamentalmente do sector industrial portuario e servizos**. Estas situacións inciden directamente nos **factores de risco** (ver o programa “Facendo barrio”) que se enumeran a continuación e que se interrelacionan coas diversas características persoais, familiares, escolares; coas formas de relación cos iguais, os hábitos de ocio ou as influencias culturais e macrosociais:

Factores de risco:

Factor social <ul style="list-style-type: none"> • A non participación social • Coñecer consumidores/as de drogas • Dependencia do grupo • Facilitade de obter as drogas • Insatisfacción no ocio • Estigma social • Percepción social negativa	Factor laboral <ul style="list-style-type: none"> • Agobio ou estrés no traballo • Esgotamento intenso no traballo • Inquietude ante o futuro laboral • Insatisfacción co trato recibido • Insatisfacción na función ou traballo • Mala situación contractual • Xornadas de traballo prolongadas
Factor Familiar <ul style="list-style-type: none"> • Abuso do alcohol ou drogas polos pais • Agobio pola situación económica familiar • Enfermidade mental ou nerviosa na familia • Malas relacións entre cónxuxes ou parella • Malas relacións pais/nais –fillos/as	Factor Persoal <ul style="list-style-type: none"> • Fracaso escolar. Insatisfacción persoal • Sensación de agobio ou tensión • Sensación de non poder superar as dificultades • Sentimento de perda de confianza en sí mesmo • Conflito na construción da identidade

Nestes últimos anos, ademais, a **situación de emerxencia** que provocou a **covid-19**, situounos nun escenario de crise sanitaria e socioeconómica sin precedentes que incidiu, e incide, directamente nos factores de risco, aumentando potencialmente as súas consecuencias. O traballo preventivo e coordinado en rede que se realiza desde o Plan comunitario, permite aportar respostas inmediatas activando os diferentes recursos e servizos de maneira áxil, implicando a familias, servizos sociais e sanitarios, centros educativos e comunidade en xeral.

No barrio, localízanse 5 CEIPS, 1 CEP e 1 escola de Educación infantil; 3 privados e 2 concertados, de Educación Primaria e Secundaria; 4 institutos e 1 Centro de formación ocupacional. O elevado número de centros educativos da conta que os centros situados no barrio asumen alumnado doutros barrios da cidade; moitos centros educativos de primaria do resto da cidade teñen como centros adscritos institutos situados en Teis - os datos do censo só reflicten ao alumnado censado no barrio, sendo o número total de alumnado atendido moi superior-. Ubícanse, ademais, 1 centro cívico, 1 centro sociocultural, 5 agrupacións deportivas, 2 asociacións mediambientais...e outros moitos recursos e servizos que interactúan entre si e que requiren dunha coordinación estratéxica, cara á execución de proxectos.

O Plan Comunitario de Teis pertence a **Área Sanitaria de Vigo** que consta como **1ª** na Taboa de priorización segundo o Índice de Risco Epidemiolóxico (**IRE**), polo que se considera a de maior índice de Risco en consumo de drogas, cunha calificación de **12** puntos de Índice de Risco Absoluto de Prioridade.

Principios metodolóxicos e Modelos teóricos de referencia

O Plan Comunitario de Teis actúa baixo o marco conceptual do **modelo comunitario** de intervención; polo tanto as liñas de actuación a seguir veñen definidas pola **metodoloxía de traballo comunitario**, onde a comunidade é, non só obxecto, senon tamén suxeito da intervención. A intervención comunitaria busca capacitar á cidadanía para enfrentarse á complexidade e diversidade da realidade, e aos retos dos cambios sociais e as súas consecuencias. Asumir este modelo, implica asumir o principio de **participación**, guiado polos criterios de **universalidade**, **integralidade** das propostas, **globalidade** das accións, **transversalidade** dos principios, **coordinación** dos servizos, institucións e axentes sociais, **prevención** de situacións de exclusión, enfoque desde a **perspectiva de xénero e emprego da lingua galega que nos é propia**.

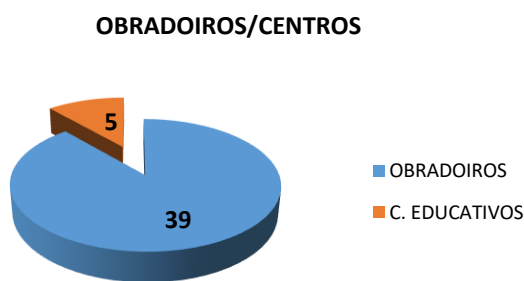
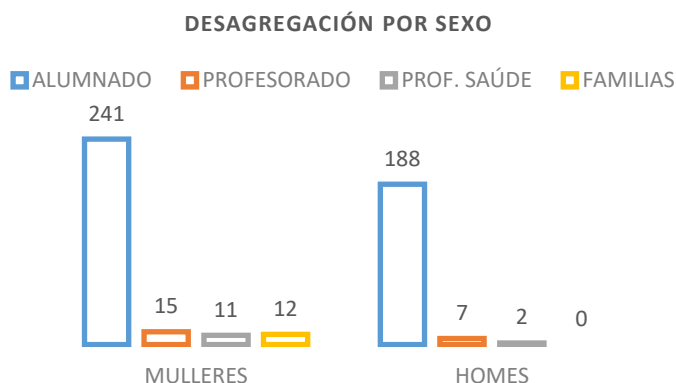
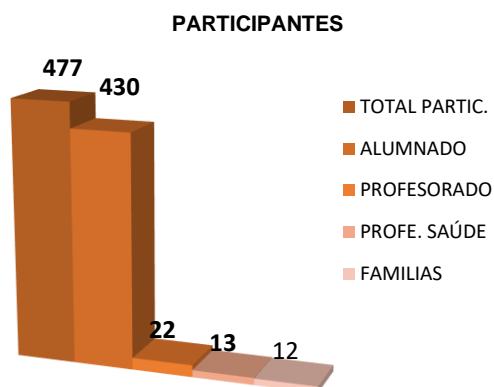
Como complemento e soporte deste modelo comunitario, nos diferentes programas utilízanse **ademais** os **modelos teóricos** que se consideran mais apropiados segundo os seus obxectivos e que se atopan definidos en cada programa da Carteira de Servizos: modelo teórico de Bandura; modelo de estilos de vida e factores de risco de Calafat e outros; modelo sistémico; modelo de desenvolvemento social de Catalano, Hakwis e colaboradores; modelo de influencia entre iguais... Para o programa de prevención do uso problemático de internet e TIC, utilizaráanse ademais, o modelo bioecolóxico do desenvolvemento humano de Bronfenbrenner e Morris e o modelo de adición a internet de Douglas.

Ámbitos de actuación

Programas no ámbito escolar

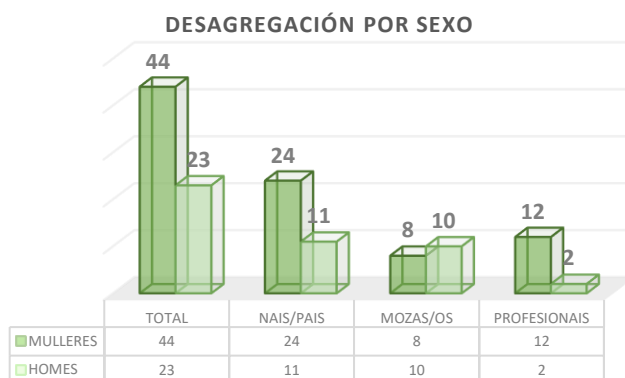
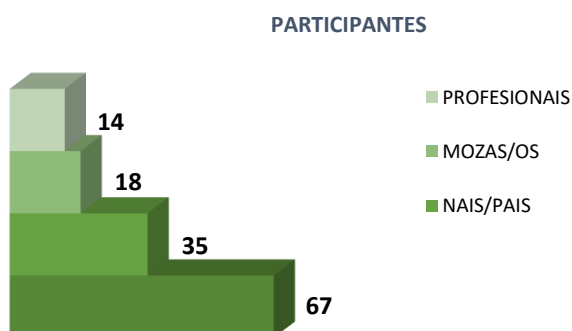
- Programa de prevención universal, **Saúde na Escola**: “Obradoiros de Habilidades Sociais e Resolución de conflitos”, “Obradoiros de educación en saúde e hábitos de vida saudable” e “Obradoiros de educación afectivo sexual”.
- Programa de prevención selectiva, **Non pasa nada. ¿Pasa algo?** “Obradoiros de Habilidades Sociais e Resolución de conflitos”, “Obradoiros de educación en saúde e hábitos de vida saudable” e “Obradoiros de educación afectivo sexual”
- Programa de **prevención en TICs**. Prevención do uso problemático de Internet e TIC e de diversas prácticas de risco asociadas, entre a poboación infantoxuvenil; Promoción do uso saudable de Internet e TIC por parte da poboación infantoxuvenil; Aumento da percepción de risco e efectos asociados ao seu uso problemático e/ou adictivo. e

promover unha actitude crítica ante o uso de Internet e as TIC, entre a poboación destinataria.

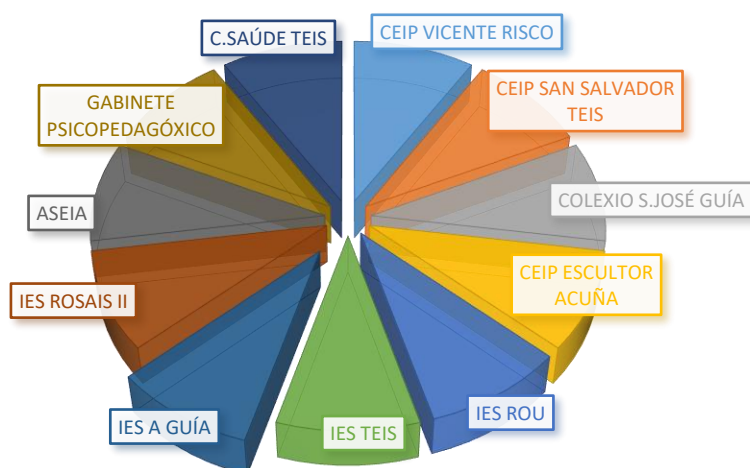

Programas no ámbito Familiar

- Programa de prevención universal, **Máis que un teito**: “faladoiros de familia”: pautas educativas e consellos de saúde: identidade persoal e autocoidados: prevención do consumo en xeral, asesoramento, información e formación en hábitos de vida saudable (hábitos alimenticios, coidados físicos e de hixiene, saúde mental-estrés, ansiedade e autoestima-). Conceptos básicos de drogodependencias.
- Programa de prevención selectiva **En familia, todos/as contan**: “asesoramento e orientación socioeducativa á familia”.
- programa de prevención indicada **“Entre todos/as”**; Traballo educativo con adolescentes, coa familia e en conxunto con ambos os dous: Adestramento en habilidades de xestión familiar, ensaio de condutas e práctica de habilidades e Intervencións educativas de apoio.

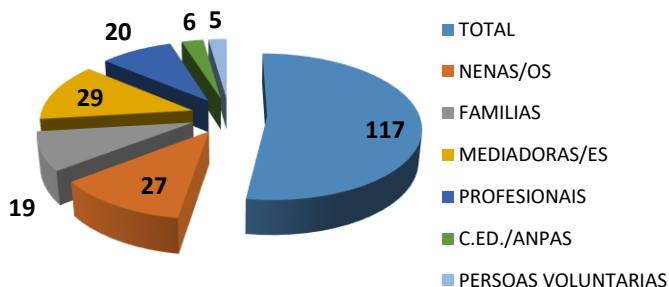
ENTIDADES COLABORADORAS

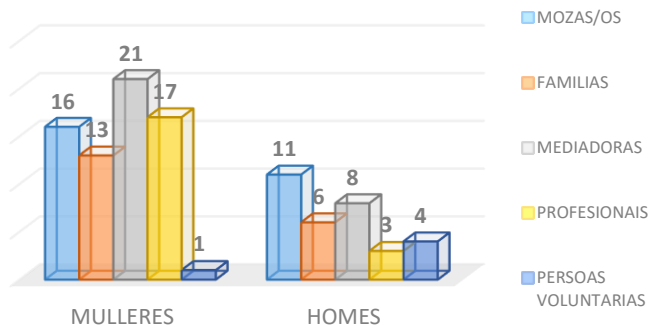
Programas no ámbito xuvenil:

- “Actívate xogando” e “Actívate colaborando”.

PARTICIPANTES

DESAGREGACIÓN POR SEXO

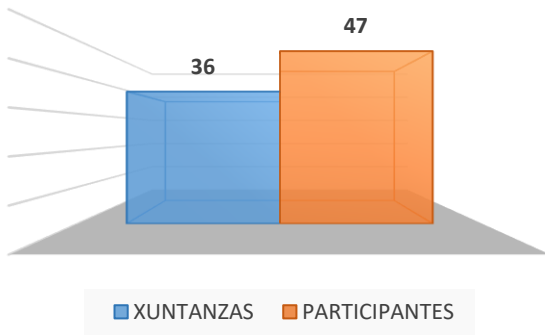
Programa no ámbito Comunitario:

- **Facendo barrio:**
  - **Coordinación:**

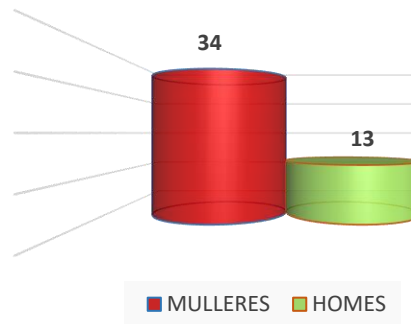
A coordinación é imprescindible propiciar a organización e estruturación da comunidade como factor de protección fronte ao uso e abuso de sustancias e as condutas adictivas; para fomentar o establecemento dunha rede estruturada de traballo que permita unha mellor resolución de situacións conflictivas derivadas do uso e abuso de sustancias e as condutas adictivas; e para poder identificar e valorar os obstáculos e as potencialidades comunitarias.

Nos seguintes gráficos, aparecen os datos do número de xuntanzas e número de participantes e as entidades coas que se estableceu a coordinación externa.

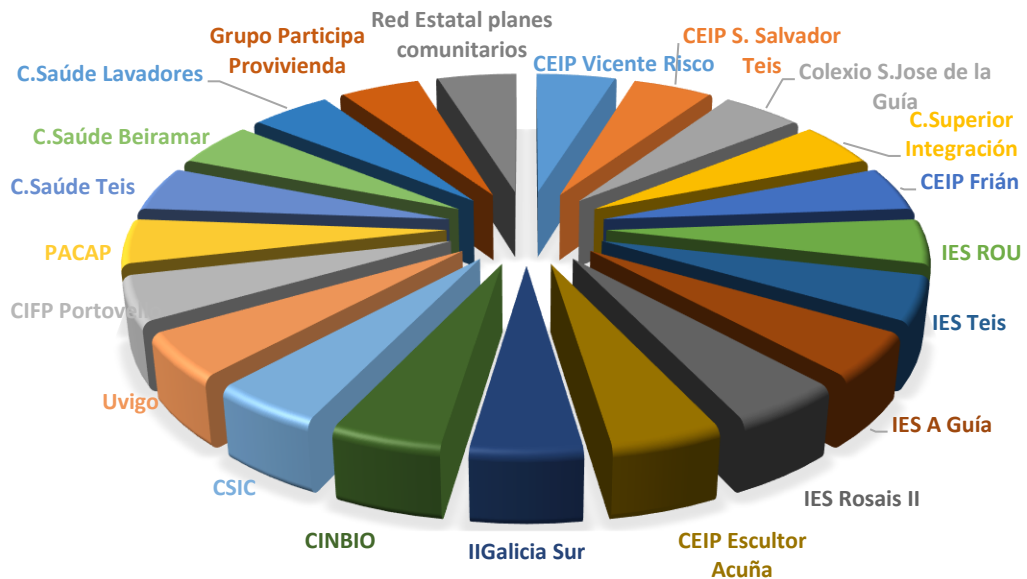
Xuntanzas/participantes

Desagregación por sexo

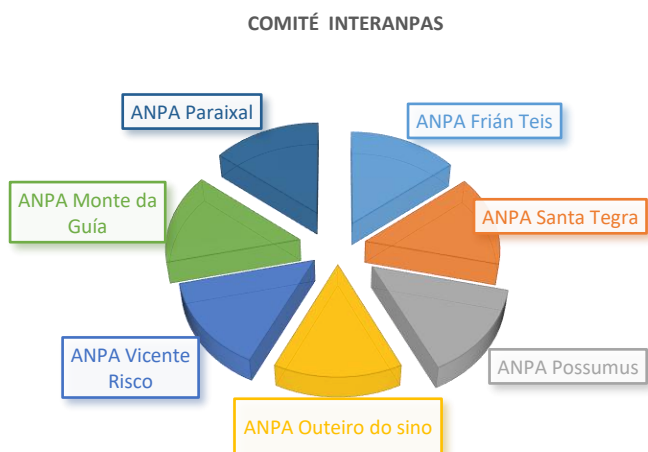
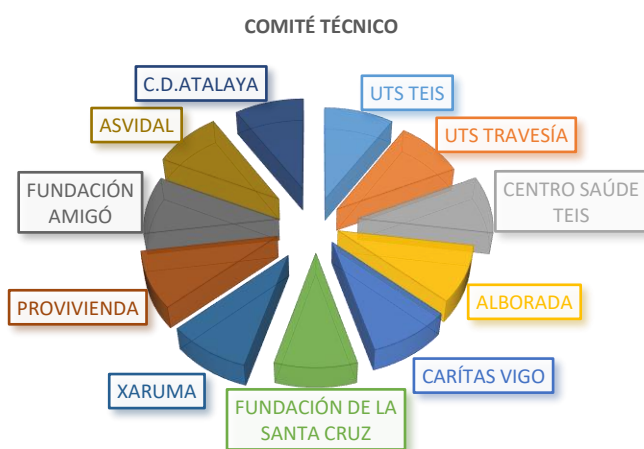
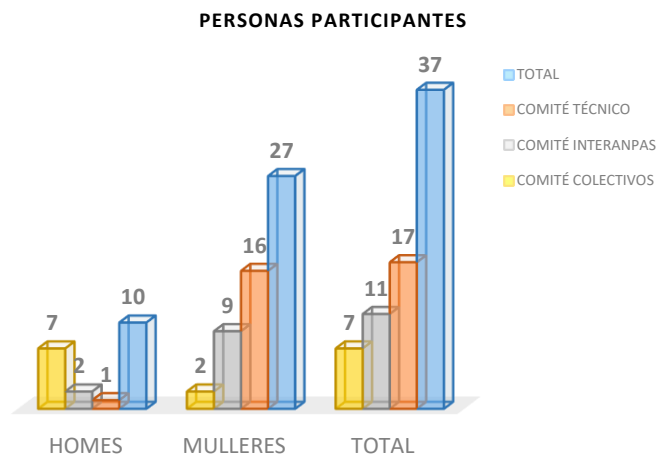
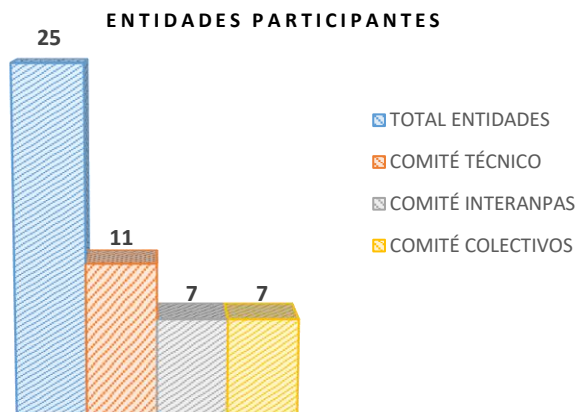

Entidades participantes:

○ **Comités:**

Os comités permítenos traballar en pequenos equipos dinamizadores e canalizadores de intereses concretos e colectivamente compartidos, o que posibilita unha maior representatividade da colectividade á que representa. Organízanse de forma autónoma contando coa supervisión e o apoio do Plan Comunitario de Teis que é quen os sustenta e da sentido, incorporándoos a súa estrutura organizativa. Cada Comité planifica o seu traballo con obxectivos específicos propios, distribuindo tarefas e responsabilidades entre os seus/súas membros/as.

○ Información- sensibilización

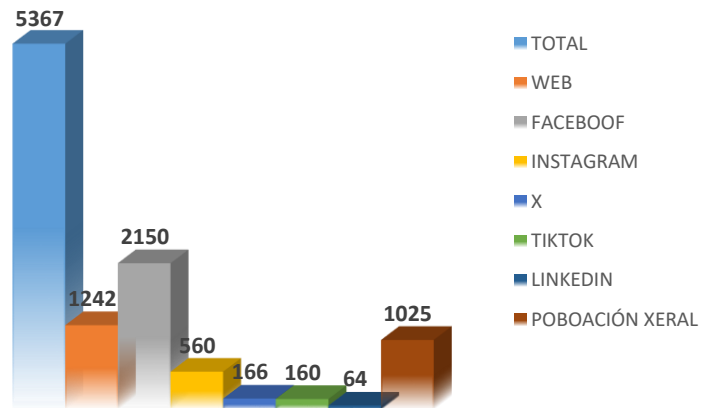
Estamos a traballar nun proceso de transformación dixital que nos permita achegarnos de maneira máis eficaz e eficiente ao maior número de poboación posible e que a difusión dos programas preventivos teñan un mellor impacto na sociedade e na veciñanza creando interaccións que resulten rendibles. A información sensibilización chegou a un total de 8.439 persoas directas:

A través das redes o total de entradas, unha vez desbotadas aquelas que teñen que ver co mantemento e actualización de contidos foi de de:

.- Páxina Web: 1242 entradas directas ao proxecto de Prevención de drogodependencias e condutas adictivas ou a algúns dos programas incluídos no proxecto: Escolas de nais e Pais, Saúde na escola, Comisións, Comités, Ocio alternativo, Obradoiros de Natureza... Diagnose/territorio/actividades preventivas.

.- Facebook, Chío, Instagram, Tiktok e LinkedIn: 2.150-166-560-160 e 64 respectivamente

Realizouse difusión de actividades, mesmo en direto, tentando que chegará ao maior número posible de persoas. Nos últimos meses aumentou considerablemente o número de persoas que interactúan con nós a través das redes sociais e da nosa páxina web, provocando a interrelación e colaboración de algúñas das persoas e entidades que actúan no mesmo territorio.